

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep

0032 Oslo

Sandvika, 01.07.2020

Svar på høring av opplæringslovutvalgets utredning NOU 2019: 23 Ny opplæringslov

Autoriserte Trafikkskolers Landsforbund (ATL) vil med dette avgi innspill til NOU 2019:23 Ny opplæringslov.

ATL er trafikkskolenes bransjeforbund. Vårt samfunnsoppdrag og hovedmål er å sikre best mulig kvalitet i trafikkopplæringen i tråd med visjonen om null drepte og hardt skadde i trafikken. ATL arbeider aktivt med å løfte fagkompetansen hos trafikklærerne gjennom å tilby kurs og veiledning. Vi utarbeider også læringsmidler for elever i alle kjøretøyklasser både til privat og yrkesfaglig utdanning. ATL jobber for at trafikkopplæringen som gis i Norge til enhver tid skal være best mulig og samsvare med trafikkopplæringsforskriften og læreplanens intensjoner.

ATL vil bemerke at utredningen i sin helhet belyser mange viktige problemstillinger. Vi syntes utvalget har levert et godt og viktig kunnskapsgrunnlag for det videre lovarbeidet.

ATL ønsker i dette høringssvaret å gi et konkret innspill til Utvalgets omtale av fraværsreglene som knytter seg til aktivitetsplikten og rett til vurdering i videregående skole (hhv berørt i kap.16 og 20). Vi mener at reglene fremdeles utfordrer trafikksikkerheten i Norge.

ATL er enig i Utvalgets vurdering av at aktiv deltakelse i opplæringen er viktig for fellesskapet på skolen og har betydning utover den individuelle vurderingen i orden og atferd. Utvalget foreslår at aktivitetsplikten videreføres, men det unngår eksplisitt å ta stilling til hvorvidt det bør være en fraværsgrense i videregående opplæring eller reglenes betydning for elevenes rett til vurdering.

ATL mener fraværsgrensen har vist seg egnet til å redusere fraværet i videregående skole, og vi er positive til en videreføring av både aktivitetsplikten og selve grensen. Reglene har imidlertid ført med seg en del utfordringer for kvaliteten på trafikkopplæringen og for trafikksikkerheten. ATL har forståelse for at utvalget avgrenser mot å vurdere forskriftsbestemmelser og henviser til evaluering av regelverket. ATL mener likevel det vil være relevant å vurdere fraværsreglene i tilknytning til utredning av ny opplæringslov.

ATL er godt kjent med at fraværsreglene skal evalueres, og mener at hensynet til trafikksikkerhet må få tilstrekkelig vekt ved vurderingen av reglenes egnethet og hensiktsmessighet. Regelendringen i 2019 hvor 13 av 19 obligatoriske timer ble unntatt reglene var et riktig steg i retning av økt trafikksikkerhet. Timene som nå gjenstår gjelder imidlertid viktige deler av opplæringen, og innehar elementer som vanskelig lar seg måle fullgodt på førerprøven. Blant annet gjelder dette trinnvurderingstimene hvor både ferdighetsnivået

og elevens evne til samhandling, refleksjon og risikoforståelse skal vurderes. Det er helt avgjørende for trafikkskolers oppnåelse av trafikkopplæringsforskriften og målene i læreplanen, at vurderingen av eleven skjer på dagtid i et realistisk trafikkmiljø. Det er således klare faglige hensyn som taler for at resterende obligatorisk trafikkopplæring unntas fraværsgrensen.

ATL mener at fraværreglene er godt egnet til å kaste lys over utfordringene som ligger i dagens regelverk og den faktiske praktisering av reglene, et spenningsfelt som på overordnet nivå problematiseres i denne utredningen. Det har vist seg å være svært varierende kunnskap om innholdet i reglene og villfarelse rundt hvilke deler av trafikkopplæringen som er unntatt fraværsgrensen. Dette er en utilsiktet konsekvens av reglene som strider mot både retten til vurdering og det grunnleggende likebehandlingsprinsippet i skolen.

Fafo-rapport 25.01.2019 «i Fraværsgrensens dødsvinkel» belyser problemene ved ulik praktisering av reglene, både hva gjelder mellom skoler og innad i skolene. Ulik innstillinger til regler, kunnskap om reglens innhold og kultur for etterlevelse mellom lærere og mellom skoler, taler for et behov for bedre systematikk og forenkling i regelverket. Å unnta resterende deler av den obligatoriske trafikkopplæringen fra fraværsgrensen vil være et aktivt grep fra Departementet som bidrar til å sikre større grad av likebehandling av elevene enn hva som er tilfellet i dag.

Når det gjelder fraværføring mener vi departementet bør vurdere å endre forskrift til opplæringsloven § 3-47, slik at fravær for obligatorisk trafikkopplæring unntas oppført på vitnemål og kompetansebevis, på lik linje med øvrige gyldige fraværsgrunner. ATL vil for øvrig støtte Utvalget i forslaget om endring i forskrift til opplæringsloven § 3-41 og § 3-47, slik at det åpnes for konvertering av enkelttimer til dager, noe vi mener vil bidra til økt deltakelse i skoleundervisningen.

ATL vil avslutningsvis vise til utvalgets forslag om å videreføre formålsbestemmelsen i opplæringsloven § 1-2 som blant annet uttrykker målsettingen om at «*elevene skal utvikle kunnskap, dugelighet og holdninger for å kunne mestre livene sine og for å kunne delta i arbeid og i fellesskap i samfunnet*». ATL mener både tilgangen til førerkort og læringsprosessen i forkant av å tilegne seg førerrett er en vesentlig del av unges dannelse og er et viktig bidrag mot å bli ansvarlige og delaktige samfunnsborgere.

I tråd med opplæringslovens formål og vurderingene i denne utredningen mener ATL at det i større grad burde legges til rette for at elever nettopp skal kunne kombinere trafikkopplæring med den videregående opplæringen. For mange elever har førerkortet avgjørende betydning for deres deltakelse i samfunnet og arbeidsliv. I stor deler av landet er det også få alternativer til mobilitet på grunn av manglende offentlig transporttilbud. Elevene med stort behov for førerkort vil i dag se seg nødt til å ta viktige deler av den obligatoriske opplæringen på ugunstige tidspunkter for å unngå ugyldig fravær fra skolen, til tross for at dette fører til dårligere trafikkopplæring noe som påvirker vår felles trafiksikkerhet negativt.

ATL ber om at Departementet tar våre innspill til etterretning og legger tilbørlig vekt på hensynet til trafiksikkerhet i det videre lovarbeidet og ved den kommende evaluering av forskriftene.

Vennlig hilsen

Solveig Spæren

Rådgiver